

בס"ד

רַבֵּנוּ נַחֲמֵן מִבְּרִסְלָב

סְפִירֵי מַעֲשֵׂיֹת שֶׁל שְׁנַיִם קְדְמוֹנִיּוֹת

מִמְלֶכֶת שֶׁגִּזְרָה שֶׁמֶד

*LE ROI QUI
IMPOSA
L'HÉRÉSIE*

*Le mérite de ce travail
est dédié à
l'élévation des âmes*

CHIMEÛN BEN MEÏR

'HAYA BAT DANIEL

ת.נ.צ.ב.ה.

מעשה נסים

Un Récit miraculeux

Ll était une fois un roi qui imposa sur son royaume un décret d'exil ou d'hérésie: tout celui qui voulait demeurer dans le pays devrait renier sa foi, sinon il serait expulsé du royaume.

Certains abandonnèrent tous leurs biens et richesses, et quittèrent le pays, totalement démunis, afin de préserver leur foi et rester Juifs. D'autres affectionnaient leurs biens et leurs richesses, ils restèrent et devinrent des marranes.

Ils pratiquaient la Religion Juive en cachette, mais n'étaient pas autorisés en public [à se conduire comme des Juifs].

Puis, le roi mourut. Son fils devint roi et entreprit de mener le pays d'une main rigoureuse. Il conquiert plusieurs pays, c'était un grand stratège. Mais comme il maintenait les princes du royaume sous sa domination, ces derniers complotèrent et décidèrent de l'éliminer, lui et sa descendance.

Or, parmi les princes, se trouvait l'un des marranes, qui se dit : « Pour quelle raison suis-je un marrane ? Parce que j'ai préféré ma fortune et mes biens. Si maintenant le pays se

עם אחת הָיָה מֶלֶךְ וְגָזַר עַל הַמְּדִינָה גְרוּשׁ בְּגִזְרוֹת שְׁמַד, שְׁמִי שִׁירְצָה לְשָׂאֵר בְּמְדִינָה יָמִיר דָּתוֹ, וְאִם לֹא, יִהְיֶה נִתְגָּרֵשׁ מִהַמְּדִינָה.

וְהָיוּ קָצֵת מֵהֶם שֶׁהִפְקִירוּ כָּל רְכוּשָׁם וַעֲשִׂירוֹת שְׁלָהֶם וַיֵּצְאוּ מִשָּׂם בְּדִלּוֹת כְּדִי לְשָׂאֵר בְּאַמוּנָה שִׁיְהִיוּ יִשְׂרָאֵלִים, וְקָצֵת מֵהֶם חָסוּ עַל רְכוּשָׁם וַעֲשִׂירוֹתָם, וְנִשְׂאָרוּ שָׂם וְהָיוּ אֲנוּסִים.

בְּעֲנַעַא הָיוּ נוֹהֲגִים דָּת יְהוּדִית וּבְפִרְהֶסְיָא לֹא הָיוּ רִשְׁאִים [לְנַהֵג בְּמוֹ יְהוּדִים].

וּמֵת הַמֶּלֶךְ, וַנַּעֲשֶׂה בְּנוֹ מֶלֶךְ וְהִתְחִיל לְנַהֵג הַמְּדִינָה בְּיַד רָמָה, וְכַבֵּשׁ כַּמָּה מְדִינוֹת וְהָיָה חָכֵם גָּדוֹל. וּמִחֲמַת שֶׁהָיָה מִחֲזִיק בְּתַקְפֵי יָדוֹ אֶת הַשָּׂרִי-מְלוּכָה, יַעֲצוּ עָלָיו וְנִתְקַשְּׁרוּ לְפַל עָלָיו וּלְהַכְרִית אוֹתוֹ וְאֶת יָרְעוֹ.

וְהָיָה בֵּין הַשָּׂרִים אֶחָד מִהָאֲנוּסִים, וַיֵּשֶׁב עֲצָמוֹ: הֲלֹא מִפְּנֵי מָה אֲנִי אֲנוּס, מִחֲמַת שֶׁהֵיטִי חָס עַל הוֹנֵי וּרְכוּשֵׁי. עַכְשָׁו שִׁיְהִיָּה הַמְּדִינָה בְּלֹא

retrouve sans roi, il arrivera que "L'homme dévorera vivant son prochain", car un pays ne peut rester sans souverain. » C'est pourquoi, il décida d'aller tout avouer au roi, à l'insu des princes. Il se présenta devant le souverain et lui apprit qu'on complotait contre lui.

Le roi entreprit de vérifier la véracité de la chose et constata qu'il en était bien ainsi. Il fit poster des sentinelles et la nuit où les conjurés vinrent l'assaillir, ils furent tous capturés. Le roi jugea chacun selon sa justice.

Puis le roi s'adressa au Prince - marrane : « Quel honneur pourrais-je t'accorder, pour avoir sauvé ma vie et celle de ma descendance ? Si je décidais de te nommer prince, tu l'es déjà ainsi. T'offrir de l'argent ? Tu en possèdes. Dis-moi donc quel honneur tu désires, je te le concèderai. » Le marrane répondit : « M'accorderas-tu ce que je demande ? » Le roi s'engagea : « Absolument ! » Le marrane : « Jure-le moi sur ta couronne et sur ta royauté. » Le roi prêta serment.

Alors, le marrane déclara: « Mon unique honneur consisterait à ce que je puisse vivre ma judaïcité ouvertement, porter Talith et Téphiline en public. »

Le roi fut très courroucé, car dans tout son royaume on n'était pas autorisé à être Juif. Cependant, il

מֶלֶךְ, יְהִיָּה אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ חַיִּים בְּלֵעוּ, כִּי אֵי אֶפְשָׁר שִׁיְהִיָּה מְדִינָה בְּלֹא מֶלֶךְ. עַל־כֵּן יַעֲזֹב בְּעַצְמוֹ לִילָךְ וְלַהֲגִיד לַמֶּלֶךְ בְּלִי יַדֵּיעַתָם. וְהִלָּךְ וְהִגִּיד לַמֶּלֶךְ שְׁנֵתִקְשְׁרוּ עָלָיו בְּנִ"ל.

וְהִלָּךְ הַמֶּלֶךְ וְנָסָה אִם אָמֵת הַדְּבָר, וְרָאָה שֶׁהוּא אָמֵת, וְהַעֲמִיד שׁוֹמְרִים. בְּאוֹתוֹ לִילָה שֶׁנִּפְּלוּ עָלָיו תָּפְסוּ אוֹתָם וְדָן אוֹתָם כָּל אֶחָד כְּפִי מִשְׁפָּטוֹ.

עָנָה הַמֶּלֶךְ וְאָמַר לְהַשִּׁיר הָאָנוּס הַנִּ"ל: אֵיזָה כְּבוֹד אֶתֵּן לָךְ בְּשִׁבִיל זֶה שֶׁהַצְּלַתְנִי וְאֵת זְרַעִי; אִם אֹמַר לַעֲשׂוֹת אוֹתָךְ שֶׁר, תִּרִי אֶתָּה בְּלֹא זֶה שֶׁר. וְאִם לֵתֵן לָךְ מָעוֹת, יֵשׁ לָךְ. אָמַר אֵיזָה כְּבוֹד אֶתָּה רוּצָה וְאֶעֱשֶׂה לָךְ. עָנָה הָאָנוּס וְאָמַר: אֲבָל תַּעֲשֶׂה לִּי מָה שֶׁאֹמַר. אָמַר הַמֶּלֶךְ: הֵן. אָמַר: הַשְּׁבַע לִי בְּכַתְרְךָ וּמַלְכוּתְךָ. וְנִשְׁבַּע לוֹ.

עָנָה וְאָמַר, הָאָנוּס הַנִּ"ל: עֵקֶר כְּבוֹדִי שֶׁאֶהְיָה רִשְׁאֵי לְהִיּוֹת יְהוּדִי בְּפְרָהֶסְיָא, לְהַנִּיחַ טְלִית וְתַפְלִין בְּפְרָהֶסְיָא.

וְחָרָה לְהַמֶּלֶךְ מְאֹד, מִחֲמַת שֶׁבְּכָל מְדִינָתוֹ אֵינָם רִשְׁאִים לְהִיּוֹת

n'avait pas le choix à cause du serment qu'il avait prêté. Dès le lendemain matin, le marrane alla et revêtit publiquement Talith et Téphiline.

Puis, le roi mourut et son fils lui succéda. Il entreprit de gouverner son pays avec douceur, car il avait constaté que l'on avait voulu éliminer son père. Il conquiert de nombreux pays, c'était un très grand stratège. Il ordonna qu'on réunisse et convoque tous les astrologues, afin qu'ils déterminent ce qui pourrait provoquer l'extinction de sa dynastie, et qu'il puisse alors s'en préserver. Les astrologues lui dirent que sa dynastie ne s'éteindrait pas, à condition qu'il se protègea du bœuf et de l'agneau. On consigna cela dans le Livre des Chroniques. Plus tard, le roi recommanda à ses enfants de gouverner selon son exemple, avec douceur. Puis il mourut.

Son fils lui succéda, et entreprit de gouverner avec rigueur et par la force, à l'exemple de son grand-père. Il conquiert de nombreux pays. Il trouva un stratagème et ordonna de décréter qu'il ne se trouve plus dans son pays ni bœuf ni agneau, ainsi sa descendance ne serait pas exterminée. Pensant alors n'avoir plus rien à craindre, il gouverna son royaume avec sévérité. Il devint un très grand stratège et imagina un plan pour

יהודים, אָבֵל לֹא הָיָה לוֹ בְּרָרָה מַחֲמַת הַשְּׁבוּעָה. בְּבִקְרֵי הַלֵּךְ הָאָנוּס וְהִנִּיחַ טְלִית וְתַפְלִין בְּפָרְהֶסְיָא.

אַחֲר־כֵּן מֵת הַמֶּלֶךְ וְנַעֲשֶׂה בְּנוֹ מֶלֶךְ. וְהוּא הִתְחִיל לְהִנְהִיג מְדִינָתוֹ בְּרַכּוּת, מַחֲמַת שְׂרָאָה שְׂרָעוֹ לְהַכְרִית אֶת אָבִיו כַּנִּ"ל. וְכַבֵּשׁ מְדִינוֹת רַבּוֹת, וְהָיָה חָכֵם גָּדוֹל מְאֹד וְצֹוֹה לְקַבֵּץ וּלְקַרֹּת אֶת כָּל הַחוֹזֵי-כּוֹכָבִים שִׁיגִידוּ מֵאִיזָה דָבָר יוֹכֵל לְהִיּוֹת נִכְרָת זָרְעוֹ כִּדִּי שִׁישְׁמֵר מִזֶּה, וְאָמְרוּ לוֹ שִׁזָּרְעוּ לֹא יִכְרַת, רַק שִׁישְׁמֵר מִשׁוֹר וְשֶׁה. וְכָתְבוּ זֹאת בְּסֵפֶר הַזְּכוֹרֹנוֹת וְצֹוֹה לְבָנָיו שִׁינְהִגוּ גַם-בֵּן כְּמוֹתוֹ בְּדֶרֶךְ רַכָּה וְמֵת.

וְנַעֲשֶׂה בְּנוֹ מֶלֶךְ וְהִתְחִיל לְנַהֵג בְּיַד רַמָּה וּבְחֹזֶק כְּמוֹ זִקְנוֹ, וְכַבֵּשׁ מְדִינוֹת רַבּוֹת וְנִפְּלַעַל עַל חֲכָמָה, וְצֹוֹה לְהַכְרִיז שֶׁלֹּא יִמְצָא בְּמְדִינָתוֹ שׁוֹר וְשֶׁה כִּדִּי שֶׁלֹּא יְהִיָּה נִכְרָת זָרְעוֹ, עַל-כֵּן אֵין לוֹ מוֹרָא מִשׁוּם דָּבָר, וְנַהֵג מְדִינָתוֹ בְּרַמָּה. וְנַעֲשֶׂה חָכֵם גָּדוֹל מְאֹד וְנִפְּלַעַל עַל חֲכָמָה לְכַבֵּשׁ אֶת כָּל הָעוֹלָם בְּלֹא מַלְחָמָה,

conquérir le monde entier sans faire la guerre.

Car il existe sept régions dans le monde, le monde est composé de sept parties. Et il y a sept planètes, chacune illumine l'une des sept parties du monde. Il y a également sept sortes de métaux. Chacune des sept planètes brille sur un métal particulier. Le roi alla et réunit les sept genres de métaux et ordonna qu'on lui apporte tous les portraits de tous les rois, les portraits en or qu'on accroche dans les palais des rois. De tout cela, il façonna une forme humaine : sa tête était en or, son corps en argent, et le reste de ses membres était composé de divers autres métaux. L'homme était donc constitué de l'ensemble des sept métaux. Le roi le fit ériger au sommet d'une haute montagne. Ainsi, les sept planètes l'illuminaient.

Lorsqu'une personne avait besoin d'un conseil ou d'un avis quant à réaliser telle affaire ou non, il se plaçait contre le membre fait du métal correspondant à la région du monde où il résidait, et réfléchissait aux alternatives qui le préoccupaient. S'il devait agir de telle manière, le membre brillait et illuminait, sinon, le membre s'assombrissait. Tout cela fut réalisé par le roi, qui allait ainsi, conquérant le monde entier, et amassa une immense fortune.

כִּי יֵשׁ שִׁבְעָה חֳלְקֵי עוֹלָם, שֶׁהָעוֹלָם
נִתְחַלֵּק לְשִׁבְעָה חֳלְקִים. וַיֵּשׁ שִׁבְעָה
כּוֹכְבֵי-לֵלָת שָׁכַל כּוֹכַב מֵאִיר
בְּחֵלֶק מִחֳלְקֵי הָעוֹלָם. וַיֵּשׁ שִׁבְעָה
מִיְנֵי מִתְכוֹת שָׁכַל אֶחָד מִשִּׁבְעָה
כּוֹכְבֵי-לֵלָת מֵאִיר בְּמִין מִתְכַת
אֶחָד. וְהִלֵּךְ וְקָבַץ כָּל הַשִּׁבְעָה מִיְנֵי
מִתְכוֹת, וַצֹּוה לְהָבִיא כָּל
הַפְּאִטְרַעֲטִין שֶׁל כָּל הַמְּלָכִים שֶׁהֵם
שֶׁל זָהָב שֶׁתּוֹלִין בַּפְּלָטְרִין שֶׁלָּהֶם
וַעֲשֶׂה מִזֶּה אָדָם. רֵאשׁוֹ שֶׁל זָהָב
וְגוֹפּוֹ שֶׁל כֶּסֶף וְכֵן שָׂאָר הָאֵיבָרִים
מִמִּינֵי מִתְכוֹת הָאֲחֵרִים וְהָיָה בְּאוֹתוֹ
הָאָדָם כָּל הַשִּׁבְעָה מִיְנֵי מִתְכוֹת,
וְהָעֵמִיד אוֹתוֹ עַל הַר גְּבוּהָ. וְהָיוּ כָּל
הַשִּׁבְעָה כּוֹכְבֵי-לֵלָת מֵאִירֵין בְּאוֹתוֹ
הָאָדָם.

וּכְשֶׁהָיָה אָדָם צָרִיךְ לְאִיזָה עֲצָה אוֹ
אִיזָה מִשְׂאֵל-וּמַתָּן אִם לַעֲשׂוֹתוֹ אִם
לֹא, הָיָה עוֹמֵד נֶגֶד אוֹתוֹ הָאֵיבָר
שֶׁל הַמִּין מִתְכַת הַשִּׁיף לְחֵלֶק
הָעוֹלָם שֶׁהוּא מִשֵּׁם וְהָיָה חוֹשֵׁב
בְּדַעְתּוֹ אִם לַעֲשׂוֹת אִם לֹא.
וּכְשֶׁהָיָה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת הָיָה מֵאִיר
וּמְזֵרִית אוֹתוֹ הָאֵיבָר וְאִם לֹא, הָיָה
נִחְשֵׁף הָאֵיבָר, כָּל זֶה עֲשֶׂה הַמְּלִיךְ
הַגָּדוֹל, וְעַל-יְדֵי זֶה הָיָה כּוֹבֵשׁ כָּל
הָעוֹלָם, וְאָסַף מְמוֹן רַב.

Or, la stature humaine n'avait de pouvoir, qu'à la condition suivante: le roi devait rabaisser les orgueilleux et élever les humbles. Le souverain alla donc et fit envoyer des convocations à tous les généraux et ministres, tous ceux qui jouissaient de charges et privilèges. Tous se présentèrent devant lui. Il les destitua et supprima leurs avantages. Il retira même les faveurs de ceux qui s'étaient dévoués à son grand-père. Il éleva ceux qui étaient en bas, et les nomma à leur place.

Parmi eux se trouvait le Prince – marrane, c'est-à-dire qu'il faisait partie des Grands que le roi s'employait à rabaisser. Le monarque l'interrogea: « Quels sont tes charges et privilèges ? » Il lui répondit : « Mon privilège consiste à pouvoir être Juif ouvertement en considération du service que j'ai rendu à ton grand-père. » Le roi lui retira son droit et le prince redevint donc marrane.

Une fois, le roi s'allongea pour dormir, il voyait dans son rêve que les cieux étaient limpides. Il fixa les douze constellations et s'aperçut que celle du bœuf [correspondant au mois de Iyar], et celle de l'agneau [correspondant au mois de Nissan], se moquaient de lui. Il s'éveilla fortement courroucé et eut très peur. Il ordonna qu'on amène le Livre des Chroniques, et trouva là-bas consigné

וְאוֹתוֹ הַדְּמוּת אָדָם לֹא הָיָה מְסַגֵּל לְהַנְּלִי, רַק, בְּאִפְּן וּבִתְנַאי, שִׁיְהִיָּה הַמֶּלֶךְ מִשְׁפִּיל גְּבִיּוֹת וּמְגַבִּיָּה שְׁפָלִים. וְהֶלֶךְ וְשָׁלַח פְּקֻדוֹת (הֵינּוּ אוֹקֵאזִינ) עֲבוּר כָּל הַיְעַדְנִירָאֲלִין וְשָׂאֵר הַשָּׂרִים שְׁיִישׁ לָהֶם הַתְּמִנּוֹת וְאוֹרְדִירֵשׁ, וּבְאוֹ בְּלָם. וְהַשְּׁפִיל אוֹתָם, וְלָקַח מֵהֶם הַהַתְּמִנּוֹת שְׁלָהֶם. אֶפְלוֹ אוֹתָן שָׁהִיוּ לָהֶם הַתְּמִנּוֹת שֶׁעָבְדוּ אֶעֱלֵ אָבִי אָבִי זְקֵנוֹ, לָקַח מֵהֶם. וְהַגְּבִיָּה שְׁפָלִים, וְהַעֲמִיד אוֹתָם תַּחְתֵּיהֶם.

בְּתוֹכָם הָיָה הַשָּׂר הָאָנוּס הַנְּלִי, הֵינּוּ שֶׁהוּא הָיָה בְּתוֹךְ הַשָּׂרִים שֶׁהַמֶּלֶךְ הָיָה עוֹסֵק לְהַשְּׁפִילָם, וְשָׂאֵל אוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ: מַהוּ הַשָּׂרְרוֹת וְהַהַתְּמִנּוֹת שְׁלָךְ. הַשִּׁיב לוֹ: הַשָּׂרְרוֹת שְׁלִי הוּא, שֶׁאֲהִיָּה רֵשָׁאִי לְהִיּוֹת יְהוּדִי בְּפִרְהֶסְיָא בְּשִׁבִיל אוֹתוֹ הַטּוֹבָה שֶׁעָשִׂיתִי לְזִקְנֶךָ כְּנִלִי, וְלָקַח מֵאוֹתוֹ זֹאת. וְחֹזֵר וְנִעְשָׂה אָנוּס.

פַּעַם אַחַת שָׁכַב הַמֶּלֶךְ לִישׁוֹן, וְרָאָה בְּחִלּוֹם שֶׁהַשָּׁמַיִם זְכִיִּים, וְרָאָה כָּל הַשָּׁנִים-עֶשֶׂר מְזוֹלוֹת, וְרָאָה שֶׁשׁוֹר וְשֶׁהַשָּׁמַיִם בֵּין הַמְּזוֹלוֹת, הֵם מְשַׁחֲקִים מִמֶּנּוּ. וְהַקִּיץ בְּכַעַס גָּדוֹל וְנִפְחָד מְאֹד. וְצִוָּה לְהַבִּיא אֶת סֵפֶר הַזְּכוּרֹנוֹת, וְרָאָה כְּתוּב בּוֹ שֶׁעַל-יְדֵי שׁוֹר וְשֶׁהַיְהִיָּה נִכְבְּרַת זְרַעוֹ.

que sa dynastie s'éteindrait à cause d'un bœuf et d'un agneau.

Il en fut terrorisé. Il raconta tout cela à la reine, et elle et ses enfants furent également saisis d'épouvante. L'esprit du roi était profondément troublé, le souverain convoqua tous les interprètes de songes, chacun donnait son interprétation, mais aucune explication ne retenait son attention. Une épouvantable frayeur l'étreignit.

Puis, un Sage se présenta devant lui, qui déclara détenir de son père une tradition antique, selon laquelle le soleil décrit trois cent soixante cinq trajectoires différentes, et il existe un endroit où brillent ces trois cent soixante cinq trajectoires. A cet endroit, pousse un sceptre de fer. « Celui qui ressentirait de la peur, en s'approchant de ce sceptre, il sera délivré de ses craintes. »

Cela plut au monarque, qui se mit en route vers l'endroit, accompagné de sa femme, de ses enfants et de toute sa descendance, conduits par le Sage.

Au milieu du chemin, se tient l'ange tutélaire de la colère; en effet, à cause de la colère, on crée un ange destructeur. Cet ange tutélaire gouverne toutes les puissances destructrices. Et c'est à lui qu'on demande sa route. Car il existe un chemin de droiture pour l'homme, un autre est recouvert de chaux,

וְנָפַל עָלָיו פַּחַד גָּדוֹל. וְסֵפֶר לְהַמְלִיכָה וְנָפַל עָלֶיהָ וְעַל בְּנֵיהָ גַם-כֵּן פַּחַד גָּדוֹל. וַתִּפְעֶם רוּחוֹ מְאֹד, וְקָרָא לְכָל הַפּוֹתְרֵי חִלּוּמוֹת, וְכָל אֶחָד הָיָה פּוֹתֵר לְעֵצְמוֹ וְלֹא הָיָה קוֹלֵן נִכְנָם בְּאָזְנוֹ. וְנָפַל עָלָיו פַּחַד גָּדוֹל מְאֹד.

וּבָא אֵלָיו חָכֵם אֶחָד וְאָמַר לוֹ שְׂיִישׁ לוֹ קַבְלָה מֵאֲבִיו, הָיִוֹת שְׂיִישׁ שֶׁלֹּשׁ מֵאוֹת שָׁשִׁים וַחֲמִשָּׁה מֵיָנִי תִהְיוּבוֹת הַשֶּׁמֶשׁ וְיֵישׁ מְקוֹם שֶׁכָּל הַשֶּׁלֶשׁ מֵאוֹת שָׁשִׁים וַחֲמִשָּׁה מֵיָנִי תִהְיוּבוֹת הַשֶּׁמֶשׁ מִזְרִיחֵיהֶם לְשָׁמ, וְשָׁם גָּדַל שֵׁבֶט בְּרִזָּל. וּמִי שְׂיִישׁ לוֹ פַּחַד, כְּשֵׁבֶא לְהַשְׁבֵּט הַנִּזְל נִצַּל מִהַפַּחַד.

וְהוּטַב לְהַמְלִיךָ, וְהִלֵּךְ עִם אִשְׁתּוֹ וּבָנָיו וְכָל זֶרְעוֹ לְמְקוֹם הַנִּזְל עִם הַחָכֵם הַנִּזְל.

וּבְאִמְצַע הַדֶּרֶךְ עוֹמֵד מְלֶאךָ שֶׁהוּא מְמַנֶּה עַל כַּעַם, כִּי עַל-יָדֵי כַּעַם בּוֹרְאִים מְלֶאךָ הַמְשַׁחִית, וְאוֹתוֹ מְלֶאךָ הַנִּזְל הוּא מְמַנֶּה עַל כָּל הַמְשַׁחִיתִים. וְשׂוֹאֲלִין אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ, כִּי יֵישׁ דֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל לְפָנַי אִישׁ, וְיֵישׁ דֶּרֶךְ שֶׁהוּא מְלֵא מִלֵּא טֵיט, וְיֵישׁ דֶּרֶךְ שֶׁהוּא מְלֵא פְתָחִים וּבוֹרוֹת, וְכֵן שָׂאֵר

encore un multiplie trous et cavités, et d'autres chemins encore. Et il existe un chemin sur lequel le feu dévore quiconque s'en approche, dans un rayon de quatre milles.

Le roi et son cortège interrogèrent l'ange sur le chemin à emprunter. Il leur indiqua le chemin qui mène au feu. Ils avancèrent. Or, le Sage regardait constamment en avant pour repérer le feu, car il tenait une tradition de son père, selon laquelle là-bas se trouvait du feu.

Il finit par apercevoir le feu, il remarqua là-bas [sur la route du feu,] des rois qui marchaient, ainsi que des Juifs revêtus de Talith et Phylactères. Etant donné que des juifs résidaient dans le royaume de ces rois, les monarques pouvaient donc emprunter le chemin des flammes.

Le Sage déclara au roi qu'il accompagnait : « Etant donné que je détiens une tradition selon laquelle ce feu consume à une distance de quatre milles, je n'avancerai pas plus. » Le roi réfléchit: puisqu'il voyait d'autres rois pénétrer dans le feu, il annonça qu'il allait en faire de même. Le sage répondit : « Moi-même, je tiens une tradition de mon père, c'est pourquoi je refuse d'avancer ! Toi, si tu souhaites continuer, vas-y. »

Le roi et sa descendance avancèrent, le feu s'empara d'eux et ils périrent consumés, lui et sa descendance, tous

דְּרָכִים. וַיֵּשׁ דֶּרֶךְ אֶחָד שְׂיֵשׁ שָׁם אֵשׁ
שְׂאֲרַבֵּעַ פָּרָסָאוֹת מֵאוֹתוֹ הָאֵשׁ
נִשְׂרָפִים,

וּשְׂאָלוּ לֹו הַדֶּרֶךְ, וְאָמַר לָהֶם אוֹתוֹ
הַדֶּרֶךְ שְׂיֵשׁ שָׁם הָאֵשׁ, וְהָיוּ הוֹלְכִים.
וְהָיָה הַחֶכֶם מִסְתַּכֵּל לְפָנָיו בְּכָל
פַּעַם אִם יֵשׁ שָׁם אוֹתוֹ הָאֵשׁ, כִּי הָיָה
לוֹ קִבְלָה מֵאָבִיו שְׂיֵשׁ שָׁם אֵשׁ כַּנִּ"ל.

בְּתוֹךְ כֶּף רָאָה הָאֵשׁ, וְרָאָה שְׁהָיוּ
הוֹלְכִים דֶּרֶךְ הָאֵשׁ מְלָכִים וַיהוּדִים
מְעֻטְפִים בְּטַלִּית וּתְפִלִּין, וְזֶה הָיָה
מִחֲמַת שְׁהָיוּ אֶצֶל אוֹתָן הַמְּלָכִים
יוֹשְׁבִים יְהוּדִים בְּמִדְיָנָתָם, עַל-כֵּן
הָיוּ יְכוּלִים לִילֵךְ דֶּרֶךְ הָאֵשׁ.

וְאָמַר הַחֶכֶם לְהַמְלִךְ: בְּאֲשֶׁר שְׂיֵשׁ
קִבְלָה בְיָדִי, שְׂאֲרַבֵּעַ פָּרָסָאוֹת רְחוּק
מִן הָאֵשׁ נִשְׂרָפִים, עַל-כֵּן אֵין אֲנִי
רוֹצֵה לִילֵךְ עוֹד. וְהַמְלִךְ חָשַׁב:
מֵאַחַר שְׁרוּאָה שְׂשֵׁאֵר מְלָכִים
הוֹלְכִים שָׁם דֶּרֶךְ הָאֵשׁ, עַל-כֵּן אָמַר
שְׁנַם הוּא יֵלֵךְ. וְעָנָה הַחֶכֶם: אֲנִי יֵשׁ
לִי קִבְלָה מֵאָבִי כַּנִּ"ל, עַל-כֵּן אֲנִי
רוֹצֵה לִילֵךְ. אַתָּה אִם רְצוֹנָךְ לִילֵךְ,
לֵךְ.

וְהִלֵּךְ הַמְלִךְ וְזָרְעוֹ, וְשָׁלַט בָּהֶם
הָאֵשׁ, וְנִשְׂרַף הוּא וְזָרְעוֹ וְנִכְרְתוּ

furent exterminés.

Lorsque le Sage retourna chez lui, les ministres demeuraient stupéfiés. Le roi s'était pourtant gardé du bœuf et de l'agneau ? Comment se faisait-il que lui et sa dynastie avaient été anéantis ?

Le marrane déclara alors : « C'est grâce à moi que le roi a péri. En effet, les astrologues ont vu, mais ils n'ont pas compris ce qu'ils ont vu. Car avec la peau du bœuf on confectionne des Téphelines, et du pelage de l'agneau on tisse des Tsitsit pour le Talith. C'est de leur fait que le roi et les siens ont été décimés.

Car ces rois dont les Juifs habitant leur royaume portaient Talith et Téphelines, ces rois passaient sur le chemin de feu sans nul dommage. Mais celui-là [le roi de notre pays] par-contre, a péri, parce que les Juifs portant Talith et Téphelines n'étaient pas autorisés à habiter son royaume. Voilà pourquoi les constellations du bœuf et de l'agneau se moquaient de lui, les astrologues ont vu mais n'ont pas compris le sens de leur vision. Ainsi, le roi a-t-il péri avec les siens. »

" Pourquoi les peuples se démènent-ils ? etc Tu les briseras avec un sceptre de fer: etc de peur qu'il ne s'indigne, et que vous n'alliez a votre perte; car bien vite sa colère prend feu " (Psaumes, 2). Ces

בָּלָם.

בְּשָׂבָא הֶחָכֵם לְבֵיתוֹ, הָיָה תְמוּנָה
בְּעֵינֵי הַשָּׂרִים. הֲלֹא הָיָה נִשְׁמָר
מִשׁוֹר וְשָׂה, וְאִיךָ בָּא שִׁיחֵיהָ נִכְרַת
הוּא וְזָרְעוֹ.

עָנָה הָאָנוּם וְאָמַר: עַל-יְדֵי נִכְרַת, כִּי
הַחֲזוּי־כּוֹכְבִים רָאוּ וְלֹא יָדְעוּ מָה
רָאוּ, כִּי שׁוֹר עוֹשֵׂין מֵעוֹרוֹ תְּפִלִּין,
וְשָׂה עוֹשֵׂין מִצְמָרוֹ צִיצִית לְמַטְלִית,
וְעַל-יְדֵיהֶם נִכְרַת הוּא וְזָרְעוֹ,

כִּי אוֹתָן הַמַּלְכִים שֶׁהָיוּ יְהוּדִים
דָּרִים בְּמְדִינָתָם שֶׁמְלַבְּשִׂין בְּמַטְלִית
וְתַפְלִין הָיוּ הוֹלְכִים דֶּרֶךְ הָאֵשׁ וְלֹא
הָיוּ נְזוּקִים כְּלָל, וְהוּא נִכְרַת עַל יְדֵי
שֶׁלֹּא הָיוּ רִשְׁאִים יְהוּדִים שְׁלוֹבְשִׂין
מַטְלִית וְתַפְלִין לִישֵׁב בְּמְדִינָתוֹ
וְעַל-כֵּן הָיוּ הַשׁוֹר וְשָׂה שֶׁבְּמִזְלוֹת
שׁוֹחֲקִים מִמֶּנּוּ, כִּי הַחֲזוּי־כּוֹכְבִים
רָאוּ וְלֹא יָדְעוּ מָה רָאוּ, וְנִכְרַת הוּא
וְזָרְעוֹ כִּנ"ל:

" לָמָּה רָגַשׁוּ גּוֹיִם וְכוּ'. תִּרְעַם
בְּשִׁבְטֵי בְרָזֶל: פֶּן יֵאָנַף וְתֵאָבְדוּ דֶּרֶךְ
כִּי יִבְעַר וְכוּ': " וְהַדְּבָרִים עֲתִיקִים
וְסִתּוּמִים מְאֹד: כָּל זֶה שֶׁמֵּעֵתִי:

paroles restent antiques et mystérieuses. Tout cela, je l'ai entendu [et rapporté].

J'ai découvert quelques allusions à ce récit, dans ce même psaume: " *Brisons [disent-ils] leurs liens* " – ces liens sont faits de peau, qui symbolisent les Téphelines, " *rejetons loin de nous leurs chaînes* " – ces chaînes correspondent aux Tsitsit. Ainsi nos Maîtres ont-ils relié ce verset à la notion de Tsitsit et Téphelines, dans le traité sur avodazara [idolâtrie].

" *Celui qui réside dans les cieux en rit* " – car le bœuf et l'agneau dans les cieux se moquaient du roi. " *Puis il les apostrophe dans sa colère et, dans son courroux, il les terrifie* " – la colère, la frayeur et la peur.

" *C'est moi [dit l'Eternel] qui ai consacré mon roi sur Sion, ma montagne sainte!* " – on peut trouver une allusion dans notre récit, avec la forme humaine que le roi érigea sur une haute montagne. Car tout ce qui existe dans la Sainteté trouve son équivalent dans l'impureté, cette statue jouerait donc l'équivalence du roi saint consacré par l'Eternel à Tsion – région sur laquelle D.ieu béni-soit-Il a réuni toutes les parties du monde lors de la création, et Tsion est une montagne.

" *J'ai consacré [oint]* " – terme exprimant le fait de verser [couler les métaux?]. " *Demande-moi* " – tous les

עוד מְצֵאתִי קֶצֶת רְמִזִּים מֵהַמַּעֲשֵׂה
זוּ בַקְפִּיטָל הַנִּ"ל: נִנְתְּקָה אֶת
מוֹסְרוֹתֵימוֹ, מוֹסְרוֹת הֵם שֶׁל עוֹר,
בְּחִינַת תְּפִלִּין: עֲבוֹתֵימוֹ, עֲבוֹת הֵם
חֲבָלִים, בְּחִינַת צִיצִית. כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ
רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה פְּסוּקָה זֹה
בְּמִסְכַּת עֲבוֹדַת-זָרָה, עַל צִיצִית
וְתְּפִלִּין:

יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׁחַק: כִּי הַשּׁוֹר וְשֵׁה
שֶׁבַּשָּׁמַיִם שִׁחְקוּ מִמֶּנּוּ: אִזּוּ יִדְבַר
אֱלֹהֵינוּ בְּאָפוֹ וּבַחֲרוֹנוֹ יִבְהַלְמוּ:
הַכַּעַס וְהַבְּהָלָה וְהַפְּחָד הַנִּ"ל:

וְאֲנִי נִסְכַּחְתִּי מֶלֶכִּי עַל צִיּוֹן הַר קְדוֹשִׁי:
אֶפְשָׁר הָרְמוֹז בְּזֶה, כִּי הַדְּמוּת אָדָם
שֶׁהַעֲמִיד הַמְּלֶכֶךְ הַנִּ"ל עַל הַר גְּבוּהָ,
אֵת זֶה לְעֵמֶת זֶה כִּי הוּא כְּנִגְד
הַמְּלֶכֶךְ עַל צִיּוֹן הַר הַקְּדוֹשׁ. כִּי שֵׁם
כָּלֹלִים כָּל חֲלָקֵי עוֹלָם וְכוּ' וְזֵהוּ הַר
כַּנִּ"ל:

נִסְכַּחְתִּי, לְשׁוֹן נֶסֶךְ וְיִצְקָ: שֶׁאֵל מִמֶּנּוּ,
כָּל הָעֲצוֹת כַּנִּ"ל: גוֹיִם נִחְלָתָד

conseils. " *des peuples comme héritage, les confins de la terre pour domaine* " – détenir ensemble les confins de la terre, c'est-à-dire les sept parties du monde, tous les souverains et les peuples en un même héritage sous sa domination. " *Adorez [l'Eternel]* " – pour les Tsitsit. " *avec crainte* " – pour les Téphiline. " *et réjouissez-vous [en D.ieu] avec tremblement* " – ces mêmes tremblements.

וְאַחֲזֶתְךָ אֶפְסֵי אֶרֶץ. לְאַחֲזֵי יַחַד כָּל אֶפְסֵי אֶרֶץ, הֵינּוּ כָּל שִׁבְעַת חֵלְקֵי עוֹלָם וְכָל הַמְּלָכִים וְהַגּוֹיִם לְנַחֲלָה תַחֲתָיו: עֲבָדוּ, זֶה צִיצִית. בְּיָרְאָהּ, זֶה תְּפִלִּין. וְגִילּוֹ בְּרַעְדָהּ, רַעְדָה הַנִּי"ל:

רמזי מעשיות

מתחיל לספר מהמלך שגזר גירוש וכו' ונראה כסיפור פשוט לכאורה כי יכול להיות סיפור כזה כפשוטו ממש ודרך אגב מספר גודל החיבוב שיששראל מחבבין את המצוות, כי אפילו האנוס שלא היה יכול לעמוד בנסיונו בשלימות אף על פי כן כשנודמן לו שעת הכושר ונשבע לו המלך לעשות רצונו ולמלאות בקשתו אפילו אם יבקש מה שיבקש אבל האנוס לא ביקש ממנו שום דבר רק שיתיר לו להניח טלית ותפלין בפרהסיא, וזה בעצמו היה נסיון גדול כי חרה להמלך מאד אף על פי כן הוכרח למלאות בקשתו בשביל השבועה אחר כך מספר מענין המלך שקרא לכל החוזי כוכבים וכו' ואמרו לו שזרעו לא יוכרת רק שישמור משור ושה וכו', ואחר כך איך שנעשה בנו מלך וכו' ונפל על חכמה לכבוש את כל העולם, ומענין האדם שעשה מכל השבעה מיני מתכות וכו' ואתו האדם לא היה מסוגל רק באופן שיהיה המלך משפיל גאים ומגביה שפלים וכו' סיפור זה מובן לכל כי הוא ענין נפלא בפרט מה שמספר אחר כך שיש מקום שכל שס"ה מיני תהלוכות השמש מזריחים לשם ושם גדל שבט ברזל ודרך אגב מרמז שם מחומר איסור כעס ושאר כל הענין שם עד סוף המעשה ואיך שמרומז הענין למה רגשו כל זה נורא ונפלא מאד:

ועיין לקוטי הלכות ה' – הלכות הכשר כלים, הלכה ב':

לקוטי עצות – מהדורא בתרא

ציצית א'

מעלת יקרת קדושת מצוות ציצית ותפלין גדולים ויקרים מאד כמו שהפלינו רז"ל בהם ובהם עיקר היכר קבלת עול מלכות שמים של איש הישראלי, והרי כשהציל האנוס את המלך ממות ממש ונשבע לו המלך שיתן לו כל הכבוד שירצה, ענה האנוס ואמר שזה

עיקר כבוד שיהיה רשאי להניח טלית ותפלין בפרהסיא, וזה היה עיקר השררה וההתמנות שלו, ואחר כך כשבא מלך אחר מבני בניו וביטל אותו ממצוות אלו ראה אחר כך ששור ושה שבמזלות שוחקים ממנו (כי תפלין וציצית הם בחינת שור ושה עיין בפנים) ואף על פי שהיה המלך הזה חכם גדול וכבש כל העולם בחכמתו אף על פי כן נכרתו הוא וזרעו ושלט בהם האש הגדולה ונשרפו ונכרתו כולם, אבל שאר המלכים שהיו דרים יהודים במדינתם שמלובשים בטו"ת המלכים האלו היו הולכין דרך האש הגדולה הזאת ולא הזיק להם כלל בזכות מצות ציצית ותפלין שהיהודים שבמדינתם מלובשים בהם ראה והבין גודל כח קדושת מצוות אלו איך מגינים ומצילים מהכל ומכש"כ להיהודים בעצמם שזוכים להיות מעוטפים ומלובשים בהם:

לקוטי עצות – מהדורא בתרא

כעס ג'

יש מלאך שהוא ממונה על הכעס, כי על ידי כעס בוראים מלאך המשחית ואותו מלאך הנ"ל הוא ממונה על כל המשחיתים ומזה המלאך שואלים הדרך איך לבוא אל השבט ברזל שכשבאים לשם ניצולים מפחד:

*Le livre en édition luxueuse
à prix coûtant
32 chékels*

*ISRAËL
972 (0) 54 84 29 006
FRANCE
1 77 47 57 04
(Meir)*

